

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 29. november 2021
(OR. en)

14428/21

JEUN 143
EDUC 393
SOC 700
EMPL 525

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13700/21
Teema:	Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon ELi noortestrategia töökava (2022–2024) kohta

---

Delegatsioonidele edastatakse lisas Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon ELi noortestrategia töökava (2022–2024) kohta, nagu see kiideti heaks nõukogu (haridus, noored, kultuur ja sport) 29.–30. novembri 2021. aasta istungil.

**Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate
resolutsioon ELi noortestrategie töökaava (2022–2024) kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad,

TULETADES MEELDE, ET

1. nõukogu resolutsioonis „Noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistik: Euroopa Liidu noortestrategie 2019–2027“ kutsutakse liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles rakendama oma vastavates pädevusvaldkondades kogu ELis ja liikmesriikides tõhusalt ELi noortestrategie, kasutades selleks konkreetseid vahendeid, sealhulgas ELi noorte töökaavasid;
2. ELi noortestrategie puhul järgitakse kolmeaastaseid tööperioode, mis hõlmavad kahte eesistujariikide kolmikut. Konkreetsete tööperioodide prioriteetidid ja meetmed on esitatud ELi noorte töökaavas. Need kavad peaksid lähtuma strateegia juhtpõhimõtetest ja prioriteetidest, käsitledes noortega seotud küsimusi ka teistes nõukogu koosseisudes ja asjaomaste poliitikavaldkondade ettevalmistavates organites;
3. ELi töökaava on vahend, mis toimib kompassina ja näitab liikmesriikidele, komisjonile ja kõigile sidusrühmadele, kuidas liikuda ELi noortestrategie eesmärkide saavutamise suunas;

VÕTAVAD TEADMISEKS, ET

4. nõukogu koostab need ELi töökavad, tuginedes esialgsele teabele, mis saadakse järgmistest riikidest koosnevatelt eesistujariikide kolmikutelt: Prantsusmaa, Tšehhi Vabariik ja Rootsi ning Hispaania, Belgia ja Ungari;
5. käesolevas kolmeaastases töökavas esitatud prioriteedid ja meetmed (mille on ette valmistanud ajavahemikul 2022–2024 eesistujariikide kolmikud ja mis on esitatud lisa lisas) tuleb läbi vaadata 2023. aasta esimesel poolel ning nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriigid kiidavad läbivaadatud versiooni heaks 2023. aasta juuni lõpuks;
6. komisjon saab toetada ja täiendada käesolevas töökavas sätestatud liikmesriikide meetmeid, eelkõige soodustades koostööd, toetades noorte ja noorsootöötajate liikuvust ning julgustades noori osalema demokraatlikus elus. Vajaduse korral saab kasutada ELi noortestrategia rakendamise toetamiseks välja töötatud vahendeid, mis hõlmavad ELi noortedialoogi, ELi noortestrategia platvormi, Euroopa Noorteportaali, ELi noortekoordinaatorit ja vastastikuse õppimise algatusi (eksperdirühmad, üksteiselt õppimisega seotud tegevused ja kogemusnõustamine). Seda toetab tulevaste riiklike meetmete kavade, Youth Wiki, noori puudutavate näitajate, küsitluste, uurimuste ja teadusuuringute korrapärane ajakohastamine. Toetust tugevdatakse veelgi partnerluste ja koostöö kaudu teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige Euroopa Nõukoguga, ning noortevaldkonna programmide kaudu (eelkõige programm „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpus);
7. selle töökava eriline tipp hetk on Euroopa noorteaasta 2022, mille tulemusi ja pärandit kõnealuse kavaga 2024. aastani säilitatakse ja levitatakse. See innustab noori veelgi andma oma panust, et kujundada liidu arengut ja ühiskonda laiemalt, sealhulgas Euroopa tuleviku konverentsi ja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames. See suurendab teadlikkust noorte võimalustest ning neile ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil pakutavast toetusest.

ELi noortestrategia töökava (2022–2024)¹

Kuupäev	Töömeetod/vahend	Soovituslik eesmärk ja tulemused	Seonduvad noortevaldkonna eesmärgid	Seos Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistikuga ²	Ettepaneku esitaja
FR, CZ, SE Üldine teema: „Üheskoos kestliku ja kaasava Euroopa suunas“ Euroopa noortevaldkonna eesmärgid: #3 KAASAV ÜHISKOND ja #10 JÄTKUSUUTLIK ROHELINE EUROOPA					

¹ Koostanud eesistujariik Sloveenia, tuginedes Euroopa Komisjoni dokumendile “Possible actions for a future EU Work Plan for Youth for 2019-2021” (Võimalikud meetmed ELi tulevase noorte töökava (2019–2021) jaoks) (ST-9264-2018-ADD-1-EN) ning eesistujariikide kolmikutele FR-CZ-SE ja ES-BE-HU esitatud esialgsele teabele.

² Vt nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01).

2022 (1. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Nõukogu järeldused, mis käsitlevad noorte kaasamist kestliku arenguga seotud küsimustesse (esialgne pealkiri)	Vastuvõtmine nõukogus Julgustada noortevaldkonna poliitikakujundajaid ja sidusrühmi võtma noorte seisukohti arvesse ning võimaldada neil osaleda kestliku arenguga ja kliimamuutuste vastase võitlusega seotud avalikus poliitikas ja programmides	Jätkusuutlik roheline Euroopa	§10a	FR
2022 (1. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Noorte vabatahtlike liikuvust Euroopa Liidus käsitleva nõukogu soovitusel ajakohastamine	Vastuvõtmine nõukogus Tugevdada Euroopa noorteprogrammide potentsiaali, pidades silmas noorte kaasamist ja nende aitamist kogukonna ülesehitamisel	Koht ja osalusvõimalused kõigile Noorte kaasamine ELis Noorteorganisatsioonid ja Euroopa programmid		FR, (COM)
2022 (1. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Noorte- ja haridusministrite mitteametlik kohtumine	Parimate tavade vahetamine Noorte kaasamine kestliku arengu küsimustesse	Jätkusuutlik roheline Euroopa	§10a	FR
2022 (1. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Konverents/seminar noorte osalemise teemal	Parimate tavade vahetamine noorte osaluse ekspertide vahel. Kaheksanda tsükli ja Euroopa tuleviku konverentsi	Koht ja osalusvõimalused kõigile Noorte kaasamine ELis	§10e	FR

		järeelmeetmed			
2022 (2. poolaasta)	Nõukogu järeldused põlvkondadevahelise mõõtme edendamise kohta noortepoliitika kujundamisel (esialgne pealkiri)	Vastuvõtmine nõukogus Integreerida tänapäeva noorte ja tulevaste põlvkondade mureküsimumused süstemaatilisemalt poliitika kujundamisse Hõlbustada põlvkondadevahelise dialoogi soodustamise tähtsuse tunnustamist, et edendada põlvkondadevahelist solidaarsust ja õiglust tugeva, vastupidava, keskkonnahoidliku ja kaasava Euroopa huvides	Kaasav ühiskond		CZ
2023 (1. poolaasta)	(võim.) Nõukogu järeldused kestliku rohelise Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta	Vastuvõtmine nõukogus Poliitilised soovitusel kestliku rohelise Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta, et edendada kõigi noorte seisukohtade ja ideede kaasamist kestliku arengu teemal	Jätkusuutlik roheline Euroopa Kaasav ühiskond	§10a §26	SE

2023 (1. poolaasta)	<i>(võim.)</i> ELi noortedialoogi üheksanda tsükli tulemusi käsitlev nõukogu resolutsioon	Vastuvõtmine nõukogus ELi noortedialoogi üheksanda tsükli kokkuvõtte, analüüs ja hindamine Tugevdada marginaliseeritud noorte teavitamist, arendada edasi ELi noortekonverentsi ja ELi noortedialoogi protsessi/juhtimist, et suurendada kaasamist ja tagasiside andmist	Jätkusuutlik roheline Euroopa Kaasav ühiskond Teave ja konstruktiivne dialoog Koht ja osalusvõimalused kõigile		SE
2023 (1. poolaasta)	<i>(võim.)</i> ELi noortestrategie töökaava (2022–2024) käsitleva nõukogu resolutsiooni läbivaatamine	ELi noortestrategie töökaava (2022–2024) käsitleva nõukogu resolutsiooni läbivaatamine	Kaasav ühiskond		SE

ES, BE, HU					
Üldine teema:					
Euroopa noortevaldkonna eesmärk: #3 KAASAV ÜHISKOND ³					
Kuupäev	Töömeetod/vahend	Soovituslik eesmärk ja tulemused	Seonduvad noortevaldkonna eesmärgid	Seos Euroopa noorsootöö tegevuskavaga ⁴	Ettepaneku esitaja

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01)&from=NL)

Taust: üks kolmandik Euroopa noortest on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus (eeskätt mittetöötavad ja mitteõppivad noored (NEET-noored)). Paljudel pole ligipääsu oma sotsiaalsetele õigustele, nad kogevad ühiskonnas ebavõrdsust või jäävad kõrvale. Suur osa seisab jätkuvalt silmitsi mitmekordse diskrimineerimise, eelarvamuste ja vihakuritegudega. Lisaks tõid uued rändenähtused noortele uustulnukatele kaasa mitmeid sotsiaalseid ja kaasatusega seotud probleeme (sh digilõhe). Seega on äärmiselt oluline töötada kõikide Euroopa noorte õiguste tagamise ja sotsiaalse kaasatuse nimel, pidades samas silmas ka kõige marginaliseeritumaid ja tõrjutumaid noori, et täita liidu võetud kohustust mitte kedagi kõrvale jätta.

Eesmärk: võimaldada ja tagada kõikide noorte kaasamine ühiskonda ja seda kaitsta.

Sihid:

tagada õiguskaitse ja jõustada rahvusvahelised õiguslikud vahendid, et võidelda mis tahes laadi diskrimineerimise, ebavõrdsuse ja vaenutegude vastu, tunnistades seejuures, et noored võivad kogeda mis tahes vormis diskrimineerimist.

Tõhustada vähemate võimalustega või kõrvale jäetud noorte teavitamist, nendega suhtlemist ja teabevahetust nendega, et tagada nende teadlikkus neile kättesaadavatest võimalustest ja tegevustest ning kohtadest, kus nad saavad olla osa ühiskonnast ja neil on võimalus osaleda, ning nende juurdepääs neile võimalustele, tegevustele ja kohtadele.

Tagada, et kõigil vähemate võimalustega või kõrvale jäetud noortel on võrdne juurdepääs formaalse ja mitteformaalse õppe/hariduse keskkonnale ja võimalustele, käsitledes samal ajal kõiki kaasamise mõtmeid.

Suurendada haridustöötajate võimekust töötada marginaliseeritud või kõrvale jäetud noortega.

Lua rohkem kohti, võimalusi, ressursse ja programme, et edendada dialoogi, mõistmist ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning võidelda diskrimineerimise, polariseerumise ja segregatsiooniga.

Laiendada juurdepääsu ja õigust asjakohastele ja mõttekatele võimalustele ja kogemustele.

2023 (2. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Nõukogu järeldused noortele inimväärse ja taskukohase eluaseme tagamise kohta	Vastuvõtmine nõukogus Nõukogu järeldused noortele inimväärse ja taskukohase eluaseme tagamise kohta	Kaasav ühiskond		ES
2023 (2. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Konverents/seminar noortele stabiilse ja hästi tasustatud töö tagamise teemal	(<i>võim.</i>) Poliitilised soovitusel Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES
2023 (2. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Konverents/seminar, millel käsitletakse soolist võrdõiguslikkust noorte seas	(<i>võim.</i>) Poliitilised soovitusel Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES

⁴ Vt nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01).

2023 (2. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Konverents/seminar, millel käsitletakse kliimamuutuste mõju kaasamisele	(<i>võim.</i>) Poliitilised soovitused Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES
2023 (2. poolaasta)	(<i>võim.</i>) Konverents/seminar, millel käsitletakse noorte võimalusi maapiirkondades	(<i>võim.</i>) Poliitilised soovitused Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES
2023 (2. poolaasta)	Teema valitakse konverentsidel/seminaridel kindlaks määratud teemade hulgast	ELi noortekonverents	Kaasav ühiskond		ES

2023 (2. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar noorte LGBTI- inimeste õiguste teemal	(võim.) Poliitilised soovitud Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES
2023 (2. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar puuetega noorte teemal	(võim.) Poliitilised soovitud Parimate tavade vahetamine			ES
2023 (2. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar, millel käsitletakse kestliku arengu tegevuskava 2030 ja tuleviku mõju noortele	(võim.) Poliitilised soovitud Parimate tavade vahetamine	Kaasav ühiskond		ES

2023 (2. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar noorte vabatahtlike liikuvust ELis käsitleva soovitusel rakendamise teemal	(võim.) Poliitilised soovitusel Kogemuste vahetamine	Kaasav ühiskond Noorte kaasamine ELis Euroopa noorteprogrammid		COM ja ES
2024 (1. poolaasta)	(võim.) Mitteametlik ministrite konverents või kõrgetasemeline kohtumine	ELi noortestrategia (2019–2027) vahehindamine ⁵	Kõik noortevaldkonna eesmärgid	§ 13 a) Võimestamine/kvaliteet, innovatsioon, tunnustamine §36	COM ja BE

⁵ Euroopa noorteadlaste ühendus (PEYR) peaks andma panuse seoses ELi noortedialoogi eelmiste tsüklite protsessi ja meetodika hindamisega ning seoses sellega, kuidas käsitleti ELi noortevaldkonna eesmärke, et strateegia teist poolt paremini kavandada ja ellu viia.

2024 (1. poolaasta)	(võim.) Nõukogu järelused „Põhimõte, et mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta“ (?) (esialgne pealkiri)	Vastuvõtmine nõukogus Nõukogu järelused „Põhimõte, et mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta: kõikide noorte sotsiaalse kaasamise ettevalmistamine“ ⁶	Kaasav ühiskond	§3 §4 §5 §6 §10 d) §13 b) §16 §19 §20 §21 §22 §33	BE
------------------------	---	--	-----------------	--	----

⁶ Võimalik edusamm sektoriüleses koostöös sotsiaal-, tööhõive-, haridus-, tervishoiu- jt sektoritega. Toetust / taustdokumente taotletud PEYRilt. NB! Ursula von der Leyen rõhutas oma kõnes liidu olukorra kohta vajadust toetada neid noori, kes on jäänud ühiskonna hammasrataste vahele (ruumid ja sillad?) – (KAASAMINE ja ÜHENDAMINE)

2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents noorte sotsiaalse kaasamise teemal	ELi noortekonverents ⁷	Kaasav ühiskond	§3 §4 §5 §6 §10 d) §13 b) §16 §19 §20 §21 §22 §33	BE
------------------------	---	-----------------------------------	-----------------	--	----

⁷ Toetust taotletud PEYRilt.

<p>2024 (1. poolaasta)</p>	<p>(võim.) Konverents/seminar</p> <p>Kohaliku tasandi noorsootööd käsitlev vastastikune õppimine</p> <p>(See on koht, kus noorte kogemused noorsootööga tavaliselt algavad ja kus toimub tavaliselt suurem osa noorsootööst.)</p>	<p>Poliitilised soovitused</p> <p>Parimate tavade kokkuvõte</p> <p>Kooskõlastamine Euroopa noorsootöö tegevuskava / Bonni protsessiga</p> <p>Koostöös algatustega „Europe goes local“ ja „Democracy Reloading“ (kinnitamisel)</p> <p>Deklaratsioonis „Signposts for the Future“ (Tuleviku teetähised) on noorsootöö pakkumine kohalikul tasandil („local youth work offer“) esimene peatüki „Youth work provision“ (Noorsootöö) all välja toodud kolmest punktist. Kolmanda Euroopa noorsootöölase kokkutuleku lõppdeklaratsiooni punktis 7 on öeldud, et igasugune noorsootöö pakkumine peaks hõlmama selget strateegiat, et suurendada osalevate noorte sotsiaalset kaasatust ja mitmekesisust⁸.</p> <p>Hinnata, mis seisus on deklaratsiooni „Signposts for the Future“ rakendamine ning määrata kindlaks järgmise Euroopa noorsootöölase kokkutuleku eesmärgid</p>	<p>Noorteorganisatsioonid ja Euroopa programmid</p> <p>Kaasav ühiskond</p>	<p>§3 §8 §10 a) §10 c) §10 e) §13 b) §13 c) §14 §16 §17 §18 §19 §20 §21 §22 §23 §24 §25 §27 §34 §38 §39</p>	<p>BE</p>
--------------------------------	---	---	--	---	-----------

⁸ Tihedas koostöös Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noorte valdkonna partnerlusega ning Euroopa noorsootöö tegevuskava praktikakogukonnaga. Toetust taotletud ka PEYRilt.

2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar lastesõbralike linnade teemal (koostöös algatusega InterCity Youth)	(võim.) Poliitilised soovitudused Parimate tavade vahetamine (oma tööst räägivad noortesõbralike linnade märgise ja Euroopa noortepealinnade esindajad) Kooskõlas: kohaliku tasandi noorsootöö teemalise konverentsi / seminari / vastastikuse õppimisega	Koht ja osalusvõimalused kõigile Kaasav ühiskond		BE
2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar, millel käsitletakse lapse õigust mängida ja selle seost õppimisega (formaalne, mitteformaalne ja informaalne õppimine)	(võim.) Poliitilised soovitudused Parimate tavade vahetamine Võimalik seos kohaliku tasandi noorsootöö teemalise konverentsi / seminari / vastastikuse õppimisega	Koht ja osalusvõimalused kõigile Kvaliteetne õpe Kaasav ühiskond	§1 §2 §4 §5	BE

2024 (1. poolaasta)	(võim.) Kohaliku tasandi noorsootööd käsitlev nõukogu resolutsioon	Vastuvõtmine nõukogus Kohaliku tasandi noorsootöö edendamine (praktika) ⁹	Kõik noortevaldkonna eesmärgid	§3 §8 §10 a) §10 c) §10 e) §13 b) §13 c) §14 §16 §17 §18 §19 §20 §21 §22 §23 §24 §25 §27 §34 §38 §39	BE
------------------------	--	---	--------------------------------	---	----

⁹ BE mõistab, et ELi pädevuse ja subsidiaarsuse põhimõtte vahel võib esineda vastuolusid, kuid Bonni protsessi põhiidee on selles, kuidas ühendada omavahel ülevalt alla ja alt üles lähenemisviis. Liit saab toetada kohaliku tasandi noorsootööd toetavate, kooskõlastatud või täiendavate meetmetega.

2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar pädevuste / hariduse ja koolituse tunnustamise teemal (sõltuvalt FI või FR eesistumisperioodi prioriteetidest ja jätkates nende tööd?)			§14 §18 §20 §21 „Signposts for the Future“ #5	BE
2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar lapse, noori ja laste õigusi käsitleva Euroopa ja rahvusvahelise tegevuskava hindamise ja ajakohastamise teemal	Hindamine ja soovitusel Vastuvõtmine nõukogus Nõukogu järelduste ajakohastamine	Teave ja konstruktiivne dialoog		BE (ja võim. COM)
2024 (1. poolaasta)	(võim.) Konverents/seminar järgmistel teemadel: noortekaardid; vabaajategevuste jälgimine; huvitavad uurimused noorte teadusplatvormilt (JOP)	(võim.) Poliitilised soovitusel Parimate tavade vahetamine (nt noortepoliitika riiklike näitajate kohta seoses ELi uue tulemustabeliga)		§10 c) §39	BE

2024 (2. poolaasta)	(võim.) ELi noortedialoogi kümnnenda tsükli tulemusi käsitlev nõukogu resolutsioon	Vastuvõtmine nõukogus	Koht ja osalusvõimalused kõigile	§1 §2 §6 §21 §22	HU
2024 (2. poolaasta)	(võim.) Nõukogu järeldused, milles käsitletakse selliste tingimuste loomist, mis võimaldaksid maapiirkondade noortel oma potentsiaali rakendada	Vastuvõtmine nõukogus	Maapiirkondade noorte kaasamine	§1 §2 §5 §13 d) §21 §26	HU
2024 (2. poolaasta)	Konverents eesistujariikide kolmiku prioriteetide teemal / avatud koordineerimise meetod	ELi noortekonverents ja peadirektoraadi koosolek ELi noortedialoogi tsükli lõpptulemus ES, BE ja HU eesistujariikide kolmiku eesistumisperioodide ajal	Kaasav ühiskond Koht ja osalusvõimalused kõigile Maapiirkondade noorte kaasamine	§1 §2 §6 §13 b) §19 §21	HU

2024 (2. poolaasta)	(Konverents) Üritus (struktureeritud) ELi noortedialoogi esimese kümne tsükli kokkuvõtmiseks, läbivaatamiseks ja hindamiseks	Ülevaade (struktureeritud) ELi noortedialoogi kümnest tsüklist	Koht ja osalusvõimalused kõigile Teave ja konstruktiivne dialoog	§1 §2 §6 §26	HU, ES, BE (võim. COM)
2024 (2. poolaasta)	(Seminar) Vahendid, millega luua tingimused, mis võimaldaksid maapiirkondade noortel oma potentsiaali rakendada	Parimate tavade vahetamine sektoritevahelisel ja institutsioonidevahelisel tasandil Soovituste koostamine	Maapiirkondade noorte kaasamine Koht ja osalusvõimalused kõigile Noorteorganisatsioonid ja Euroopa noorteprogrammid Kvaliteetne õpe	§1 §5 § 11 §13 a) §24 §33 §37.	HU (ja võim. COM)